

Decreto 132/1984, do 6 de setembro, polo que se establece o procedemento para a fixación ou recuperación da toponimia de Galicia (DOG do 21.09.1984).

A Lei 3/1983, do 15 de xuño, de normalización lingüística, ao considerar a lingua como núcleo vital da identidade galega, estende a súa preocupación a todos os sectores que padeceron un proceso de despersonalización lingüística, e neste sentido dispón no seu artigo 10, que «os topónimos de Galicia terán como única forma oficial a galega». Non podía menos de ser así porque a toponimia forma parte esencial do patrimonio dun pobo ao tempo que fai patente a orixe ou as vicisitudes do decorrer histórico dos seus asentamentos humanos.

En tal decorrer histórico hai que ter ben presentes as circunstancias que acompañaron á nosa fala, que perdeu o seu carácter de lingua culta ao se iniciar a Idade Moderna e que, en consecuencia, estivo falta desde esas datas de patróns lingüísticos propios que asegurasen a conservación do seu patrimonio cultural, proceso este que tamén sufriron os propios nomes dos seus lugares habitados, non só por carecer dunha ortografía fixada, senón tamén por sufrir o influxo do centralismo lingüístico e do descoñecemento da nosa realidade polos poderes públicos, mesmo os galegos.

Cómpre, polo tanto, facer un esforzo de recuperación, fixación e conservación da toponimia galega. Conscientes de tal realidade, os lexisladores estableceron no artigo 10.2 da Lei 3/1983, do 15 de xuño, que «corresponde á Xunta de Galicia a determinación dos nomes oficiais dos municipios, dos territorios, dos núcleos de poboación, das vías de comunicación interurbanas e dos topónimos de Galicia». Esta previsión legal esixe, non obstante, un desenvolvemento regulamentario, que debe ter en conta, principalmente, tres aspectos: o primeiro, a distribución de competencias entre os diversos órganos da Xunta de Galicia, entendida no artigo 10 da Lei 3/1983, do 15 de xuño, como Administración autónoma galega; o segundo, a distinta importancia administrativa que cómpre atribuír aos distintos topónimos, principalmente aos nomes dos concellos, das capitais dos mesmos e, polo rango que lles confire o Estatuto, aos nomes das comarcas e das parroquias rurais; o terceiro, os distintos procedementos e as garantías que se deben adoptar en cada caso.

En todos os casos a norma pretende, como xa se dixo, recuperar, fixar e conservar a toponimia galega. Pero dedica unha máis minuciosa regulación no suposto dos nomes dos concellos e das súas capitais, non só pola importancia e pola

intensidade oficial do seu uso, senón pola urxencia que nalgúns destes casos hai de normalizar as denominacións tradicionais, eliminando os malos usos que unha desafortunada actuación oficial foi impoñendo en épocas pasadas. Ademais, nestes casos a norma vén clarificar a situación xa que os supostos que se contemplan non son os de cambio de nome, previstos na lexislación de Administración local, senón os de recuperación ou de fixación ortográfica duns nomes que por diversas circunstancias perderon ou viron desvirtuada ao longo do tempo a súa propia forma ou a correcta transcripción cando a lingua dun pobo busca a súa normalización en todas as manifestacións colectivas.

Polo tanto, a proposta do conselleiro da Presidencia e logo de deliberación do Consello da Xunta de Galicia na súa reunión do día seis de setembro de mil novecentos oitenta e catro.

DISPOÑO:

Artigo 1.º

A potestade de fixar a toponimia galega, que lle corresponde á Xunta de Galicia conforme o disposto no artigo 10 da Lei 3/1983, do 15 de xuño, de normalización lingüística, exercerase conforme o establecido no presente decreto.

Artigo 2.º

1. Correspóndelle ao Consello da Xunta de Galicia a determinación, por medio de decreto, dos nomes oficiais dos concellos e das súas capitais, das parroquias e das comarcas.

2. O resto dos topónimos a que fai referencia o artigo 10.2 da Lei 3/1983, do 15 de xuño, serán fixados por orde da Consellería da Presidencia, coa excepción das vías urbanas, competencia que é propia dos concellos.

3. Nos dous casos previstos neste artigo será preceptivo o ditame da Comisión da Toponimia, regulada polo Decreto 43/1984, do 23 de marzo.

Artigo 3.º

1. Os expedientes de recuperación ou fixación de topónimos iniciaránse por decisión do conselleiro da Presidencia, a iniciativa propia ou da entidade local

interesada, e no mesmo acto de iniciación recabarase ditame da Comisión de Toponimia.

2. A Comisión de Toponimia deberá evacuar o seu ditame no prazo dun mes contado desde o día seguinte de recibir a petición, no caso de que se trate dun nome de concello ou da súa capital. Nos outros casos, o prazo será de dous meses.

3. En exposición razoada, a Comisión poderá solicitar do conselleiro da Presidencia a ampliación do prazo polo tempo que estime conveniente, tanto por mor de lograr un mellor estudo do caso como por axustar o seu ritmo de traballo aos plans que a mesma Comisión teña elaborados.

Artigo 4.º

A Comisión de Toponimia, conforme os estudos realizados en cumprimento dos seus plans de traballo, poderá solicitar do conselleiro da Presidencia que adopte as resolucións correspondentes mediante orde ou, de ser preceptivo, que eleve a proposta ao Consello para a aprobación do correspondente decreto.

Artigo 5.º

No prazo dun mes, contado desde a recepción do ditame da Comisión de Toponimia ou desde a proposta que ela faga conforme o artigo 4.º, o conselleiro da Presidencia deberá ditar a correspondente orde ou elevar o asunto a Consello da Xunta de Galicia para decisión.

Artigo 6.º

1. O Consello da Xunta de Galicia ou a orde do conselleiro da Presidencia resollen definitivamente, cada un no ámbito da súa competencia, os expedientes de recuperación ou fixación de topónimos.

2. No caso de que o Consello da Xunta de Galicia ou o conselleiro da Presidencia, cada un no ámbito da súa competencia, non estean conformes co ditame da Comisión de Toponimia, acordarase novo estudio do expediente, no que neste caso deberá ser oída a corporación local interesada con independencia de que o expediente poida ser sometido a información pública.

Artigo 7.º

1. Cando se dea audiencia no expediente a unha corporación local, esta deberá adoptar en pleno o acordo que estime procedente, e na acta correspondente deberán constar, se os houber, os votos particulares dos seus membros.

2. A corporación local deberá expresar o seu acordo no prazo dun mes contado dende o día en que reciba a petición e, en caso de que non se pronunciase, o expediente seguirá a súa tramitación sen máis impedimentos.

Artigo 8.º

En calquera caso, no prazo de tres meses despois de recibir o segundo ditame da Comisión de Toponimia, ou de seis meses contados desde que se lle concedese audiencia á corporación local interesada, deberá ser adoptado o decreto ou a orde correspondente.

Disposición adicional primeira

Con independencia da publicación dos decretos e as ordes correspondentes no *Diario Oficial de Galicia*, a Consellería da Presidencia publicará anualmente, en publicación unitaria ou fascicular, os nomes fixados e tal publicación terá, para todos os efectos, carácter oficial.

Disposición adicional segunda

Da resolución dos expedientes de recuperación ou fixación de topónimos que figuran no Nomenclátor Oficial de España darase conta, debidamente circunstanciada, aos organismos correspondentes.

As comunicacións faranse pola vía regulamentaria apropiada para que se poidan realizar as oportunas correccións.

Disposición derradeira primeira

Autorízase o conselleiro da Presidencia para ditar as normas necesarias para a aplicación e o cumprimento do presente decreto.

Disposición derradeira segunda

O presente decreto entrará en vigor aos vinte días da súa publicación no *Diario Oficial de Galicia*.

Santiago de Compostela, seis de setembro de mil novecentos oitenta e catro

Gerardo Fernández Albor
Presidente

José Luis Barreiro Rivas
Conselleiro da Presidencia